धातुविवण्णक प्रेतया खँ

(धातुविवण्णपेतवत्थुवण्णना)

Exposition of the comtempt for the Relics Peta Story

[Dhātuvivaṇṇapetavatthuvaṇṇanā]

व

सिद्धं वर्णमाला

[Siddham script]

अनुवादक तथा सम्पादकः

भिक्षु धर्मगुप्त महास्थविर

Translated and Compiled by:

Ven. Dharmagupta Mahasthavira

Downloaded from http://www.dhamma.digital

धातुविवण्णक प्रेतया खँ

(धातुविवण्णपेतवत्थुवण्णना)

Exposition of the comtempt for the Relics Peta Story

[Dhātuvivaṇṇapetavatthuvaṇṇanā]

अनुवादक तथा सम्पादकः
भिक्षु धर्मगुप्त महास्थविर

Translated and Compiled by:
Ven. Dharmagupta Mahasthavira

Downloaded from http://www.dhamma.digital

'पूज्यपाद गुरुवर संघमहानायक अग्गमहापण्डित
प्रज्ञानन्द महास्थविरया जन्मदिंया उपलक्षय्
वसपोलयात निर्वाण कामना यासें
धर्मदान यानागु जुल ।'

पिकाकः
भिक्षु धर्मगुप्त महास्थविर
बौद्ध जन विहार
सुनागुँ, ललितपुर, नेपाल ।

Published by
Ven. Dharmagupta Mahasthavira
Bauddha Jana Vihara,
Sunakothi, Lalitpur-6, Nepal.

कम्प्युटर सेटिङ्गः
भिक्षु धर्मगुप्त महास्थविर
बौद्ध जन विहार
सुनागुँ, ललितपुर, नेपाल ।

न्हापांगु संस्करण : १००० प्रति
First Edition : 2013 AD (B.E. 2557)

बुद्ध संवत् : २५५७ **नेपाल संवत्** : ११३३
बिक्रम संवत् : २०७० **ईस्वी संवत्** : २०१३

मुद्रकः आइडियल प्रिन्टिङ प्रेस, ग्वार्को, ललितपुर, फोनः ५००७५६३

Dhamma.Digital

Downloaded from http://www.dhamma.digital

धातुविवण्णक प्रेतया खँ

आवसय् ढ्गा धयागु थ्व धातुविवण्णक प्रेतया खँ खः । भगवान् बुद्ध मल्लपिनिगु कुशीनगरय् लिक्क च्वंगु निमाःज्वः शालमाया बिचय् शालवनय् परिनिर्वाण जुया बिज्यात । वसपोलया अस्तिधातु विभाजन धुंका जुजु अजातशत्रुं थःत प्राप्त जूगु अस्तिधातुया भाग कया न्हेदँ न्हेला न्हेनु बुद्धगुण अनुस्मरण याना भव्यरूपं पूजा यात । अन आपालं असंख्य मनूत मन यचुका प्रसन्न जुया स्वर्गगामीपिं जुल । चय्खुद्वःति मनूत ताःकालतक अश्रद्धावान्, मिथ्यादृष्टि व मन सुख मदुपिं जुया, लय्ताय् माःथाय् लय्मताःगु कारणं प्रेत जुया उत्पन्न जूगु जुल । उगु हे राजगृह नगरय् सुं छम्ह वैभवं सम्पन्नम्ह कुटुम्बिकया कला, म्ह्याय् व भौमचा अस्तिधातु पूजाय् प्रसन्न चित्त तःपिं जुयाच्वन । इपिं 'अस्तिधातु पूजा याये' धका स्वाँमाः धुपाँय् ज्वना अस्तिधातु दुथाय् वंपिं जुयाच्वन । उम्ह कुटुम्बिकं 'छु तालपिं थुपिं ! छाय् क्वँयात पूजा याःजुयाच्वंपिं' धका इमित निन्दा यायां अस्तिधातुपूजायात क्वह्यंका स्वःगु जुयाच्वन । इमिसं नं वयागु खँयात वास्ता मयासे अन वना अस्तिधातुपूजा याना छेँय् लिहाँ वःपिं जुयाच्वन । छन्हु इपिं रोगं कया ताःकाल मदुवं हे सिना देवलोकय् उत्पन्न जुल । कुटुम्बिक जक क्रोधं ग्रसित जुया ताकाल मदुवं सिना उगु पापकर्मया कारणं प्रेत जुया उत्पन्न जुल ।

अनंलि छन्हुया दिनय् आयुष्मान् महाकाश्यपं सत्त्वप्राणीपिनिप्रति करुणा तया ऋद्धिद्वारा मनूतय्सं उपिं प्रेतत व देवतापिं खने दइगुकथं अभिनिर्मित याना बिज्यात । अथे यायेधुंका, चैत्यया प्राङ्गणय् दना बिज्यानाः उम्ह धातुविवण्णक प्रेतयाके क्वेया स्वपु गाथाद्वारा न्ह्यसः न्यना बिज्यात –

१. आक्सय् दना, ह्वाला ह्वाला ध्वग्गी नवया च्वन,
ध्वग्गी नवःगु छंगु म्हुतइ त्वंकीतय्सं नयाच्वन,
न्हापा छं छु पापकर्म याना वयाः ?
२. अन यमदूतय्सं चुपि ज्वना हानं हानं पाला च्वन,
चिखाःलखं हाहा याना हानं हानं किया च्वन ।
३. काय, वाक् व चित्तं छं छु मभिंगु यानाः ?
छु गजागु न्हापाया विपाककर्म छन्त थुजागु दुःख जुल ?

Downloaded from http://www.dhamma.digital

उम्ह प्रेतं वसपोलयात न्यंगु न्ह्यसःया लिसः बिल –

४. भन्ते ! जि पहाडं जाःगु रमणीय राजगृह नगरय्,
आपालं वैभव, धनसम्पत्तिं नयेत्वनेगुलिं परिपूर्णम्ह साहु जुयाः ।
५. थुपिं जिमि कला म्ह्याय् व भौमचा खः ।
इमिसं पलेस्वाँमाः व भिंभिंगु (अमूल्यगु) नस्वात इलेगु ज्वनाः
स्तूपय् यंकाच्वंगु यात जिं गना, उगु पाप जिं यानाः ।
६. चय्खुद्वःति जिपिं थथःगु दुःख वेदनां पीडित जुयाच्वनाः,
स्तूप पूजायात जिमिसं निन्दा यानाः, नर्कय्थें तस्सकं दुःख सियाच्वनाः ।
७. थुपिंसं नं अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धया स्तूप पूजाया नितिं वनाच्वंपिन्त,
म्वाःमदुगु दोषारोपन यात, आः इपिं फरक जूगु सिइका बिज्याहुँ ।
८. अलंकृत स्वाँमालं क्वखाया वयाच्वपिं थुमित स्वया बिज्याहुँ,
स्वाँमालं पूजायागु विपाक अनुभव याना,
समृद्धि व यशस्वीपिं जूपिं थुपिं (देवतापिं) खः ।
९. थ्व खना आश्चर्य, अद्भुत जुया व चिमिसँ ब्वँब्वँ दंका,
प्रज्ञावान्पिंसं नमस्कार याइ, वन्दना याइ वसपोल महामुनियात ।
१०. अथे जुया जिं नं थन सिनालि मनुष्य योनी जन्म जुयाः
स्तूपयात हानं हानं पूजा याये, अप्रमादी जुयां ।

थुकथं प्रेतं महाकाश्यप भन्तेयात बिन्ति यात । वसपोलं उगु खँय् अर्थप्रकट याना अन दुपिं परिषद्यात धर्मदेशना याना बिज्यात ।

धातुविवण्णक प्रेतया खँ क्वचाल ।

(थ्व पेतवत्थु अट्ठकथालय् च्वंगु चूळवग्गया भिपुगु बाखँ खः ।)

Downloaded from http://www.dhamma.digital

धातुविवण्णक प्रेतको कथा

"आकाशमा उभिंदै" भन्ने यो धातुविवण्णक प्रेतको कथा हो । भगवान् बुद्ध मल्लहरूको कुशीनगर नजिकको दुईवटा शालवृक्षको बिचमा शालवनमा परिनिर्वाण हुनुभयो । उहाँको अस्तिधातु विभाजन पश्चात् राजा अजातशत्रुले आफुलाई प्राप्त भएको अस्तिधातुको भाग लिएर सातबर्ष सात महिना सातदिनसम्म बुद्धको गुण अनुस्मरण गर्दै महान पूजा गर्नुभयो । त्यहाँ कयौं अनगिन्ति मानिसहरू चित्तशुद्ध गरी प्रसन्न भइ स्वर्गगामी भए । करिब छ्यासि हजार मानिसहरू दीर्घकालसम्म अश्रद्धावान्, मिथ्यादृष्टिकका थिए । चित्त प्रसन्न नभएको हुनाले प्रसन्न हुनु पर्ने वेलामा पनि प्रसन्न गर्न नसकेको कारणले प्रेत भइ उत्पन्न भयो । त्यहिँ राजगृह नगरमा कुनै एकजना वैभव सम्पन्ने कुटुम्बिकको स्वास्नी, छोरी र बुहारी अस्तिधातु पूजा गर्नमा प्रसन्न हुन्थे । उनीहरू 'अस्तिधातु पूजा गर्छौं' भनी फूलको माला, धूप र सुगन्धित वस्तुहरू लिएर अस्तिधातु भएको स्थानमा जान्थे । त्यो कुटुम्बिकले 'कस्ता तालका यिनीहरू ! किन हाडलाई पूजा गर्दैछन्' भनी यिनीहरूलाई निन्दा गर्दै अस्तिधातुपूजामा दोषारोपन गर्ने गर्थ्यो । यिनीहरू पनि उनको कुरालाई वास्ता नगरिकन उक्त स्थानमा गएर अस्तिधातुपूजा गरी घरमा फर्कन्थ्यो । एकदिन यिनीहरू कुनै रोगले समय नबित्दै मृत्यु भइ देवलोकमा उत्पन्न भए । कुटुम्बिक क्रोधले ग्रसित भइं केहि समय नबित्दै मृत्यु भइ उक्त पापकर्मको कारणले प्रेत भइ उत्पन्न भयो ।

तत्पश्चात् एकदिन आयुष्मान् महाकाश्यपले सत्त्वप्राणीप्रति करुणा राखी ऋद्धिद्वारा मानिसहरूले यी प्रेतहरू र देवताहरू देख्ने गरी अभिनिर्मित गर्नुभयो । ऋद्धिद्वारा अभिनिर्मित पश्चात्, चैत्यको प्राङ्गणमा उभिएर सो धातुविवण्णक प्रेतसंग निम्न तीन गाथाद्वारा प्रश्न सोध्नुभयो –

१. आकाशमा उभिएर, कुहिएको दुर्गन्धित वास्ना फैलिरहेछ,
कुहिएर दुर्गन्धित तिम्रो मुखमा किराहरूले खाँदैछन्,
पहिले के पापकर्म गर्‍यौ तिमीले ?
२. यमदूतहरूले तरवार लिएर त्यो ठाउँमा बारम्वार काट्दैछन्,

Downloaded from http://www.dhamma.digital

खारपानी खन्याउँदै बारम्बार काट्दैछन् ?
३. तिमीले काय, वचन र मनले के नराम्रो कर्म गऱ्यौ,
के कस्तो पहिलाको कर्मको फलले तिमीलाई यस्तो दुःख सहनु पऱ्यो ?

सो प्रेतले उहाँलाई यसरी जवाफ दियो –

४. भन्ते ! म पहाडले घेरिरहेको रमणीय राजगृह नगरमा,
धेरै धनसम्पत्ति र खानेपिउँने सामानले परिपूर्ण भएको मालिक थिएँ ।
५. यिनीहरू मेरा स्वास्नी, छोरी र बुहारी थिए ।
यिनीहरूले कमल-फूलको माला र राम्रा राम्रा सुगन्धित वस्तु
स्तूपमा लगिरहेकोमा मैले रोकें, उक्त पाप मैले गरें ।
६. छ्यासि हजारजति हामी आ-आफ्नो दुःख वेदनाले पीडित छौं,
स्तूप पूजालाई हामी निन्दा गऱ्यौं, नर्कसरी धेरै दुःखमा पऱ्यौं ।
७. यिनीहरूले पनि अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धको
स्तूपपूजा गर्न गइरहेकाहरूलाई,
अनावश्यक दोषारोपन गरे, अहिले हेर्नु होस् कति फरक भयो ।
८. अलंकृत फूलको माला लगाइ आइरहेका यिनीहरूलाई हेर्नु होस्,
फूलको माला पूजाको फल अनुभव गर्दै,
समृद्धि र यशस्वी भएका यिनीहरूलाई ।
९. यो देखेर आश्चर्य, अद्भुत र जीउ रोमांच भयो,
प्रज्ञावान्हरूले नमस्कार गर्छन्, वन्दना गर्छन् उहाँ महामुनिलाई ।
१०. यसै कारणले म पनि मृत्यु पश्चात् मनुष्य योनीमा जन्म लिई,
स्तूपलाई बारम्बार पूजा गर्नेछु, अप्रमादी भई ।

यसरी प्रेतले महाकाश्यप भन्तेलाई बिन्ति गऱ्यो । उहाँले उक्त घटनाको कुरालाइ अर्थप्रकट गरी त्यहाँ उपस्थित परिषद्लाई धर्मदेशना गर्नुभयो ।

धातुविवण्णक प्रेतको कथा समाप्त ।

(यो पेतवत्थु अट्ठकथामा रहेको चूळवग्गको दशौं कथा हो ।)

Downloaded from http://www.dhamma.digital

कर्म प्यपुच:

१. कृत्यकथं प्यंगु कर्म दु : -

१. जनककर्म (उत्पन्न याइगु), २. उपष्टम्भककर्म (तिबः बिइगु), ३. उपपीडककर्म (लिक्क च्वना पीडा बिइगु) ४. उपघातककर्म (लिक्क च्वना घात याइगु) ।

२. फल बिइगु प्यंगु कर्म दु : -

१. गरुक (भ्यातुगु) कर्म, २. आसन्न (सीत्येंका यायेमाःगु) कर्म, ३. आचिण्ण (दुटे मजुइक आरचण याये माःगु) कर्म ४. कटत्ता (याना मात्र जुयाच्वंगु) कर्म ।

३. विपाक अवस्थाकथं प्यंगु दु :-

१. थनया थनसं भोगे याये मालिगु कर्म, २. लिपायागु जन्मय् भोगे याये मालिगु कर्म, ३. अनिश्चितगु जन्मय् भोगे याये मालिगु कर्म ४. फल बिइ मफुगु कर्म ।

४. फल बिइगु स्थानकथं प्यंगु दु :-

१. अकुशल कर्म, २. कामावचर कुशल कर्म, ३. रूपावचर कुशल कर्म ४. रूपावचर कुशल कर्म ।

५. कर्मद्वारकथं अकुशल स्वता प्रकारं दु :-

१. कायकर्म, २. वचीकर्म ३. मनोकर्म ।

६. कायकर्म :-

१. प्राणीयात पतन यायेगु, २. मबिइकं कायेगु ३. काम गुणय् द्वंगुकथं आचरण यायेगु ।

७. वचीकर्म :-

१. मखुगु खँ, २. स्यंकीगु खँ, ३. पाँयें पालिगु खँ ४. ज्या छ्यले मदुगु खँ ।

८. मनोकर्म :-

१. कतपिनिगु सुखय् लोभ यायेगु, २. द्वेष ३. मिथ्यादृष्टि (विपरीतकथं खंकेगु) ।

प्राणीयात पतन यायेगु, पाँयें पालिगु खँ व द्वेष द्वेषमूल चित्त उत्पन्न जुइ । काम गुणय् द्वंगुकथं आचरण यायेगु, कतपिनिगु सुखय् लोभ यायेगु व विपरीत कथं खंकेगु लोभमूल चित्त उत्पन्न जुइ । त्यं दुगु निगू मूलचित्तं उत्पन्न जुइ ।

९. कुशल क्रिया प्रकारं दु :-

१. दान, २. शील, ३. भावना, ४. थकालिपिन्त गौरव तयेगु, ५. थकालिपिन्त सेवा यायेगु, ६. थःम्हं यानागु कुशल इना बियेगु, ७. मेपिसं याःगु कुशलयात अनुमोदन यायेगु, ८. धर्म खँ न्यनेगु, ९. धर्म खँ कनेगु १०. तप्यंगु दृष्टि दुम्ह जुइगु ।

Downloaded from http://www.dhamma.digital

भूमि		भवन	आयु
अरूपावचर		३१. नैवसंज्ञानासंज्ञायतन	चय्प्यद्व: महाकल्प
		३०. आकिञ्चन्यायतन	ख्वीद्व: महाकल्प
		२९. विज्ञानन्त्यायतन	पीद्व: महाकल्प
		२८. आकाशानन्त्यायतन	नीद्व: महाकल्प
रूपावचर	चतुर्थध्यान शुद्धावास (२३-२७)	२७. अकनिष्ट	भिंखुद्व: महाकल्प
		२६. सुदर्शी	च्याद्व: महाकल्प
		२५. सुदर्शा	प्यद्व: महाकल्प
		२४. अत्रपा	निद्व: महाकल्प
		२३. अविहा	द्व:छिगू महाकल्प
		२२. असंज्ञसत्त्व	न्यास:गू कल्प
		२१. वृहत्फल	न्यास:गू कल्प
	तृतीयध्यान	२०. शुभकृष्णा	ख्वीप्यंगू कल्प
		१९. अप्रमाणशुभा	स्वीनिगू कल्प
		१८. परित्रशुभा	भिंखुगू कल्प
	द्वितीयध्यान	१७. आभाश्वर	च्यागू कल्प
		१६. अप्रमाणाभा	प्यंगू कल्प
		१५. परित्राभा	निगू कल्प
	प्रथमध्यान	१४. महाब्रह्मा	छगू कल्प
		१३. ब्रह्मपुरोहित	कल्पया बच्छि
		१२. ब्रह्मपारिषद्य	कल्पया स्वब्वय् छब्व
कामावचर	कामसुगतिभूमि	११. परनिर्मित वशवर्ती	देवतापिनिकथं ५१२०००
		१०. निर्माणरति	देवतापिनिकथं १२८०००
		९. तुषित	देवतापिनिकथं ३२०००
		८. यामा	देवतापिनिकथं ८०००
		७. त्रयस्त्रिंश	देवतापिनिकथं २०००
		६. चातुर्माहाराजिका	देवतापिनिकथं ५००
		५. मनुष्य	आयुया प्रमाण मदु
	अपायभूमि	४. असुरकाय	आयुया प्रमाण मदु
		३. प्रेत	आयुया प्रमाण मदु
		२. तिर्यक	आयुया प्रमाण मदु
		१. नर्क	आयुया प्रमाण मदु

Downloaded from http://www.dhamma.digital

धातुविवण्णपेतवत्थुवण्णना

अन्तलिक्खस्मिं तिट्ठन्तोति इदं धातुविवण्णपेतवत्थु। भगवति कुसिनारायं उपवत्तने मल्लानं सालवने यमकसालानमन्तरे परिनिब्बुते धातुविभागे च कते राजा अजातसत्तु अत्तना लद्धधातुभागं गहेत्वा सत्त वस्सानि सत्त च मासे सत्त च दिवसे बुद्धगुणे अनुस्सरन्तो उळारपूजं पवत्तेसि। तत्थ असङ्ख्येय्या अप्पमेय्या मनुस्सा चित्तानि पसादेत्वा सग्गूपगा अहेसुं, छळासीतिमत्तानि पन पुरिससहस्सानि चिरकालभावितेन अस्सद्धियेन मिच्छादस्सनेन च विपल्लत्थचित्ता पसादनीयेपि ठाने अत्तनो चित्तानि पदोसेत्वा पेतेसु उप्पज्जिंसु। तस्मियेव राजगहे अञ्ञतरस्स विभवसम्पन्नस्स कुटुम्बिकस्स भरिया धीता सुणिसा च पसन्नचित्ता "धातुपूजं करिस्सामा"ति गन्धपुप्फादीनि गहेत्वा धातुट्ठानं गन्तुं आरद्धा। सो कुटुम्बिको "किं अट्ठिकानं पूजनेना"ति ता परिभासेत्वा धातुपूजं विवण्णेसि। तापि तस्स वचनं अनादियित्वा तत्थ गन्त्वा धातुपूजं कत्वा गेहं आगता तादिसेन रोगेन अभिभूता नचिरस्सेव कालं कत्वा देवलोके निब्बत्तिंसु। सो पन कोधेन अभिभूतो नचिरस्सेव कालं कत्वा तेन पापकम्मेन पेतेसु निब्बत्ति।

अथेकदिवसं आयस्मा महाकस्सपो सत्तेसु अनुकम्पाय तथारूपं इद्धाभिसङ्खारं अभिसङ्खासि, यथा मनुस्सा ते पेते ता च देवतायो पस्सन्ति। तथा पन कत्वा चेतियङ्गणे ठितो तं धातुविवण्णकं पेतं तीहि गाथाहि पुच्छि। तस्स सो पेतो ब्याकासि –

१. "अन्तलिक्खस्मिं तिट्ठन्तो, दुग्गन्धो पूति वायसि।
मुखञ्च ते किमयो पूतिगन्धं, खादन्ति किं कम्ममकासि पुब्बे॥

२. "ततो सत्थं गहेत्वान, ओक्कन्तन्ति पुनप्पुनं।
खारेन परिप्फोसित्वा, ओक्कन्तन्ति पुनप्पुनं॥

३. "किं नु कायेन वाचाय, मनसा दुक्कटं कतं।
किस्सकम्मविपाकेन, इदं दुक्खं निगच्छसी"ति॥

४. "अहं राजगहे रम्मे, रमणीये गिरिब्बजे।
इस्सरो धनधञ्ञस्स, सुपहूतस्स मारिस॥

५. "तस्सायं मे भरिया च, धीता च सुणिसा च मे।
ता मालं उप्पलञ्चापि, पच्चग्घञ्च विलेपनं।
थूपं हरन्तियो वारेसिं, तं पापं पकतं मया॥

६. "छळासीतिसहस्सानि मयं पच्चत्तवेदना।
थूपपूजं विवण्णेत्वा, पच्चाम निरये भुसं॥

७. "ये च खो थूपपूजाय, वत्तन्ते अरहतो महे।
आदीनवं पकासेन्ति, विवेचयेथ ने ततो॥

८. "इमा च पस्स अयन्तियो, मालधारी अलङ्कता।
मालाविपाकंनुभोन्तियो, समिद्धा च ता यसस्सिनियो॥

९. "तञ्च दिस्वान अच्छेरं, अब्भुतं लोमहंसनं।

Downloaded from http://www.dhamma.digital

नमो करोन्ति सप्पञ्ञा, वन्दन्ति तं महामुनिं॥
१०. "सोहं नून इतो गन्त्वा, योनिं लद्धान मानुसिं।
थूपपूजं करिस्सामि, अप्पमत्तो पुनप्पुन"न्ति॥

तत्थ **दुग्गन्धो**ति अनिट्ठगन्धो, कुणपगन्धगन्धीति अत्थो। तेनाह **"पूति वायसी"**ति। **ततो**ति दुग्गन्धवायनतो किमीहि खायितब्बतो च उपरि। **सत्तं गहेत्वान, ओक्कन्तन्ति पुनप्पुन**न्ति कम्मसञ्चोदिता सत्ता निसितधारं सत्थं गहेत्वा पुनप्पुनं तं वणमुखं अवकन्तन्ति। **खारेन परिप्फोसित्वा, ओक्कन्तन्ति पुनप्पुन**न्ति अवकन्तितट्ठाने खारोदकेन आसिञ्चित्वा पुनप्पुनम्पि अवकन्तन्ति।

इस्सरो धनधञ्ञस्स, सुपहूतस्साति अतिविय पहूतस्स धनस्स धञ्ञस्स च इस्सरो सामी, अड्ढो महद्धनोति अत्थो।

तस्सायं मे भरिया च, धीता च सुणिसा चाति तस्स मय्हं अयं पुरिमत्तभावे भरिया, अयं धीता, अयं सुणिसा। ता देवभूता आकासे ठितानि दस्सेन्तो वदति। **पच्चग्घ**न्ति अभिनवं। **थूपं हरन्तियो वारेसि**न्ति थूपं पूजेतुं उपनेन्तियो धातुं विवण्णेन्तो पटिक्खिपिं। **तं पापं पकतं मया**ति तं धातुविवण्णनपापं कतं समाचरितं मयाति विप्पटिसारप्पत्तो वदति।

छळासीतिसहस्सानीति छसहस्साधिका असीतिसहस्समत्ता। **मय**न्ति ते पेते अत्तना सद्धिं सङ्गहेत्वा वदति। **पच्चत्तवेदनाति** विसुं विसुं अनुभुय्यमानदुक्खवेदना। **निरये**ति बलदुक्खनाय पेत्तिविसयं निरयसदिसं कत्वा आह।

ये च खो थूपपूजाय, वत्तन्ते अरहतो महेति अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स थूपं उद्दिस्स पूजामहे पवत्तमाने अहं विय ये थूपपूजाय आदीनवं दोसं पकासेन्ति। ते पुग्गले ततो पुञ्ञतो विवेचयेथ विवेचापयेथ, परिबाहिरे जनयेथाति अञ्ञापदेसेन अत्तनो महाजानियतं विभावेति।

आयन्तियोति आकासेन आगच्छन्तियो। **मालाविपाक**न्ति थूपे कतमालापूजाय विपाकं फलं। **समिद्धा**ति दिब्बसम्पत्तिया समिद्धा। **ता यसस्सिनियो**ति ता परिवारवन्तियो।

तञ्च दिस्वानाति तस्स अतिपरित्तस्स पूजापुञ्ञस्स अच्छरियं अब्भुतं लोमहंसनं अतिउळारं विपाकविसेसं दिस्वा। **नमो करोन्ति सप्पञ्ञा, वन्दन्ति तं महामुनि**न्ति, भन्ते कस्सप, इमा इत्थियो तं उत्तमपुञ्ञक्खेत्तभूतं वन्दन्ति अभिवादेन्ति, नमो करोन्ति नमक्कारञ्च करोन्तीति अत्थो।

अथ सो पेतो संविग्गमानसो संवेगानुरूपं आयतिं अत्तना कातब्बं दस्सेन्तो **"सोहं नूना"**ति गाथमाह। तं उत्तानत्थमेव।

एवं पेतेन वुत्तो महाकस्सपो तं अट्ठुप्पत्तिं कत्वा सम्पत्तपरिसाय धम्मं देसेसि।

धातुविवण्णपेतवत्थुवण्णना निट्ठिता।

स्रोत: VRI, पेतवत्थु अट्ठकथा, **इगतपुरी**

Downloaded from http://www.dhamma.digital

Exposition of the contempt for the Relics Peta Story

[Dhātuvivaṇṇapetavatthuvaṇṇanā]

'Standing in the air.' This is the Contempt for the Relics Peta Story.

When the Lord had attained Parinibbāna between the twin sāla-trees[1] in the Mallas' Upavattana Sāla Grove at Kusināra and his relics had been divided, king Ajātasattu took his share of the relics and, recollecting the Buddha's virtues, inaugurated a great (ceremony in his) honour lasting seven years, seven months and seven days, during which incalculable and innumerable people became devoted in heart and reached heaven. However, as many as eighty-six thousand men were corrupt through having for a long time been without faith and of wrong outlook and, though amidst conditions that should inspire devotion, became of defiled mind and arose amongst the petas. In that same Rājagaha,[2] the wife, daughter and daughter-in-law of a certain man of property, who was endowed with wealth, with devotion in their hearts thought, 'Let us pay honour to the relics', and took some scent and flowers and so on and set out to go to the place where the relics were situated. That man of property showed his contempt for the honour of relics and scoffed at them saying, 'What 's the good of honoring bones?' They took no notice of what he said and went to that place and paid honour to the relics and, having returned home,

Downloaded from http://www.dhamma.digital

they became afflicted with such illness[3] that not long afterwards they died, arising in the devaloka (on account of that meritorious deed). He, however, was overcome by anger and not long afterwards died, arising amongst the petas on account of that wicked deed. Then one day the venerable Mahākassapa, out of pity for beings, worked his psychic powers in such a way that people could see both petas and devatās. When he had done this he stood in the precincts of that cetiya[4] and questioned the peta who had shown contempt for the relics with three verses to which the peta then replied:

---

1. 'Standing in the air you emit a foul, putrid smell and worms devour your putrid smelling mouth - what deed did you do in the past?[5]

2. Thereupon they take their knives and carve you time and again; they spray you with alkaline and then carve you (yet) time and again.

3. Now what evil deed was done by you by body, speech or mind? As a result of which deed do you undergo this misery?'

4. 'In beautiful Rājagaha, that delightful Giribbaja, good sir, I was lord of very abundant wealth and grain.

5. I (tried to) obstruct this wife and daughter and daughter-in-law of mine who were taking tamāla[6] (blossoms), blue lotuses and costly ointments to the stūpa - this was the wicked deed done by me.

6. We eighty-six thousand separately suffering,[7] having shown contempt for honouring the stūpa, we are

Downloaded from http://www.dhamma.digital

boiled[8] intensely in hell.

7. You should separate therefrom those who make known the disadvantages when a great (ceremony of) honouring the stūpa of the Arahant is in progress.

8. And behold these approaching, wearing garlands and adorned, enjoying the result of flowers - they are magnificent, resplendent.[9]

9. And when they have seen this marvellous, amazing and hair-raising (fact) the wise will praise and salute you, great sage.

10. Now when I have gone from here and regained the human womb, I will diligently pay honour at the stūpa time and again.'

----

1. Herein *a foul smell (duggandho)* : a disagreeable smell, meaning smelling with the stench of a rotting corpse. For this reason he said, 'You emit a putrid (amell).'

2. *Thereupon (tato)* : after emitting that foul smell and being fit to be devoured by worms. *They take their knives and carve you time and again (satthaṃ gahetvāna okantanti punappunaṃ)* : creatures driven on by kamma[10] take sharp-edged knives and carve your mouth[11] time and again.

They spray you with alkaline and then carve you time and again (khārena paripphositvā okantanti punappunaṃ) : they sprinkle the place where they carved you with an alkaline souution and then carve you time and again.[12]

4. *I was lord of very abundant wealth and grain*

Downloaded from http://www.dhamma.digital

(issaro dhanadhaññassa supahūtassa) : I was lord of, owner of, extremely abundant, of enormous, wealth and grain, meaning I was rich and wealthy.

5. *This wife and daughter and daughter-in-law of mine (tassāyaṃ me bhariyā ca dhītā ca suṇisā ca)* : this wife of mine in my previous existence, this daughter, this daughter-in-law; he speaks pointing to the deva-deings[13] that are stood in the sky. *Costly (paccagghaṃ)* : fresh. *I (tried to) obstruct . . . who were taking . . . to the stūpa (thūpaṃ harantiyo vāresiṃ)* : showing contempt for the relics, I opposed . . . who were carrying . . . to honour the stūpa. *This was the wicked deed done by me (taṃ pāpaṃ pakataṃ mayā)* : he speaks with remorse saying, 'This wicked deed of showing contempt for the relics was done, was pursued, by me.'[14]

6. *Eighty-six thousand (chaḷāsītisahassāni)* : as many as eighty thousand and six thousand more besides. *We (mayaṃ)* : he speaks including those petas together with himself. *Separately suffering (paccattavedanā)* : this indicates that the suffering of great misery is being experienced separately, individually by each one himself. *In hell (niraye)* : he says this, likening the peta-plane to hell on account of its intense misery.

7. *Those who . . . when a great (ceremony of) honouring the stūpa of the Arahant is in progress (ye ca kho thūpapūjāya vattante arahato mahe)* : he clarifies his own great loss allegorically saying, 'You should separate, you should have separated, you should consider as outsiders, therefrom, from that meritorious

Downloaded from http://www.dhamma.digital

deed, those persons who, like me, make known thedisadvantages of, the faults with, honouring the stūpa when a great (ceremony of) honour with respect to the stūpa of the Arahant, the Perfect Buddha, is in progress.'

8. *Approaching (āyantiyo)* : coming through the sky. *The result of flowers (mālavipākaṃ)* : the result, the fruit,[15] of having paid honour with flowers at the stūpa. *Magnificent (samiddhā)* : magnificent with heavenly excellence. *They are resplendent (tā yasassiniyo)* : they possess a retinue.[16]

9. *And when they have seen this (tañ ca disvāna)* : when they have seen the marvellous, amazing, hair-raising, extremely fine and extraordinary result of that extremely limited meritorious deed of honour. *The wise will praise and salute you, great sage (namo karonti sappaññā vandanti taṃ mahāmuni)* : these women, Kassapa sir, will salute, will prostrate themselves before, you, the utmost merit-field, meaning they will praise, pay homage to,[17] you.

Then that peta, his heart agitated, uttered the verse (beginning:) 'Now when I', showing what he was to do in the future consistent with that agitation. The meaning of this is quite self-evident.

Mahākassapa took as an arisen need the matter that had thus been spoken of by the peta and taught Dhamma to the company assembled there.

The Contempt for the Relics Peta Story is concluded - thus the exposition of the meaning of the third, Small, chapter that is adorned with ten stories in these Peta Stories of the Khuddaka Nikāya is concluded.[18]

Downloaded from http://www.dhamma.digital

---

[1] Shorea robusta.

[2] Ajātasattu's capital.

[3] Reading tādisena rogena with Se Be for text's tādisena puññakammena rogena, although it would seem nevertheless that this death of theirs were due to this meritorious deed cutting short their span of life in order that they might reap the splendour to which they are now due; cp PvA 210 above. It could be that the text originally read puññakammena devaloke nibbattiṃsu in parallel with the following sentence.

[4] The stūpa in which the relics were housed.

[5] Reading kiṃ kammam akāsi pubbe with Se Be as part of v 1; cp I 3[1].

[6] Xanthochymus pictorius.

[7] pacattavedanā; cp M i 337 where one of three appellations of hell is 'The Separate Feelings', pacattavedaniyo.

[8] Reading paccāma with Se Be for text's paccāmi.

[9] Reading yasassiniyo with Se Be for text's yasassiyo.

[10] It is unclear whether this kamma is their own or that of the peta.

Dhamma.Digital

[11] Be reads vaṇamukhaṃ, the openings of your sores, here, such sores perhaps being the source of the foul smell.

[12] Reading punappunaṃ with Se Be for text's puna.

[13] Reading tā devabhūtā with Se Be for text's tāva-eva bhūtā.

Source: Stories of the Departed

Downloaded from http://www.dhamma.digital

सिद्धं वर्णमाला

[Siddham script]

Compiled by

Bhante Dharmagupta M.

सम्पादक:

भिक्षु धर्मगुप्त महास्थविर

Downloaded from http://www.dhamma.digital

नमो बुद्धाय

सिद्धं वर्णमाला

(*Siddham script*)

परिचयः

सिद्ध लिपि ब्राम्हि आखलं वयाच्वंगु खः । थ्व हे आखः विकास जुया देवनागरी परिवर्तन जुल । सिद्ध शब्दया अर्थ 'पूर्णरूपं विकास जुइ धुंकूगु लिपि' खः । थ्व लिपि आःतक नं चीन, जापानय् प्रचलित जुयाच्वंगु दु । थ्व लिपियात चीनिया भाषं फ्वान चृ धाइसा जापानी भाषं बोन्जि धाइ । नेपालय् जक पूर्व पश्चिम लिच्छवी लिपिकथं कया तःगु दु । थ्व हे लिपिं सर्वप्रथम पालि व संस्कृत त्रिपिटक च्वःगु खः । फ्वाश्वेन व श्वेनच्वाङ्ग (ह्वेनशाङ्ग) थ्व हे लिपिं च्वयातःगु त्रिपिटक चीनय् यंकूगु खः । ८०६ AD पाखे कुकाइनं जापानय् चीनं यंकूगु जुयाच्वन । अथे जुया आःतकं नं चीन व जापानया विहार विहारय् थ्व लिपि खने दयाच्वन । आःतकं नं चीनिया व जापानी भिक्षुपिसं मन्त्र च्वयेत थ्व लिपि छ्यलेगु याः । थ्व लिपियात चीनिया व जापानी भिक्षुपिसं निथीकथं च्वयेगु याः — च्वं क्वे व जवं खवय् । भ्री जक खवं जवय् च्वइगु खः । थुकिया शिलापत्रत नं नेपालय् थाय् थासय् दनी । वि. सं. २०२१ सालं थ्व लिपि शङ्करमान

Downloaded from http://www.dhamma.digital

राजवंशीपाखें 'लिच्छविलिपि संग्रह' धका श्री ५ को सरकार वीरपुस्तकालयं पिदने धुंकूगु खः । नेपाःया थाय् थासय्या अभिलेखत नं समावेस यानातःगु दु । तर उगु लिपित विक्रितिया रूपय् थ्यनाच्वने धुंकल ।

स्वरत *(Vowels):*

a ā i ī u ū ṛ ṝ ḷ ḹ e ai o au

क नापं हनाच्वंगु स्वरतः

k kā ki kī ku kū kṛ kṝ ke kai ko kau

व्यञ्जनत *(Consonants):*

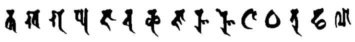

ka kha ga gha ṅa ca cha ja jha ña ṭa ṭha ḍa ḍha ṇa

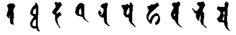

ta tha da dha na pa pha ba bha ma

ya ra la va śa ṣa sa ha ḷa kṣa

Downloaded from http://www.dhamma.digital

उदाहरण वाक्य
(Sample text in Sanskrit in the Siddham alphabet):

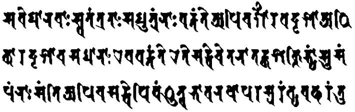

रोमन व देवनागरी लिपिं रुपान्तर *(Transliteration):*

Sarve mānavāḥ svatantratāḥ samutpannāḥ vartante api ca, gauravadṛśā adhikāradṛśā ca samānāḥ eva vartante. Ete sarve cetanā-tarka-śaktibhyām susampannāḥ santi. Api ca, sarve'pi bandhutva-bhāvanayā parasparam vyavaharantu.

सर्वे मानवाः स्वतंत्रताः समुत्पनाः वर्तन्ते अपि च गौरवदृशा अधिकारदृशा च समानाः एव वर्तन्ते । एते सर्वे चेतना तर्कशक्तिभ्यां सुसंपन्नाः सन्ति । अपि च सर्वेपि बन्धुत्व भावनाया परस्परं व्यवहरन्तु ।

Translation:

All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood.

(Article 1 of the Universal Declaration of Human Rights)

Downloaded from http://www.dhamma.digital

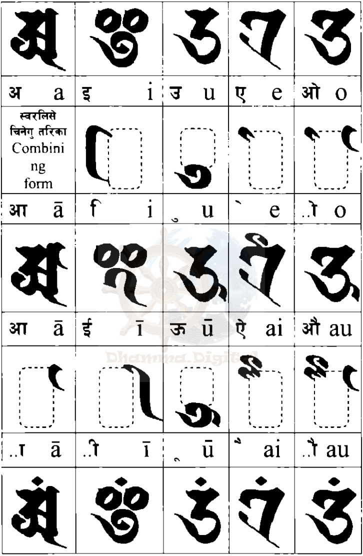

Downloaded from http://www.dhamma.digital

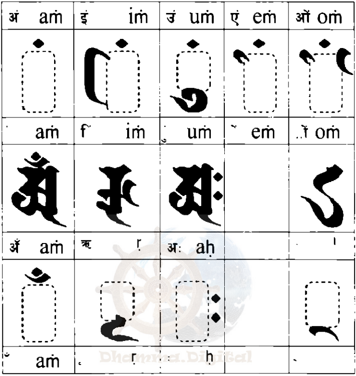

पं बला व ब्रशं च्वयेवं लुयावइगु आखः

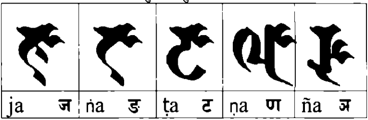

Downloaded from http://www.dhamma.digital

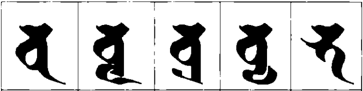

ba ब	bla ब्ल	bra ब्र	vya ब्य	bha भ

ca च	cha छ	da द	d'a .द	ḍa ड

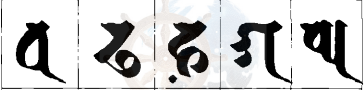

dha ध	ḍha ढ	ph'a. फ	ga ग	gha घ

ha ह	ja ज	jha झ	ka क	kha ख

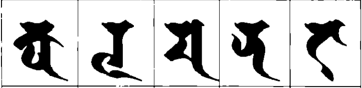

kṣa क्ष	la ल	ma म	na न	ṅa ङ

Downloaded from http://www.dhamma.digital

द्वित्व चिना आखः

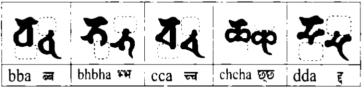

Downloaded from http://www.dhamma.digital

Downloaded from http://www.dhamma.digital

सिद्धं व्यञ्जनत *(Consonants)*:

Dhamma.Digital

Downloaded from http://www.dhamma.digital

Downloaded from http://www.dhamma.digital

चिना आखःया छुं ब्वःसा

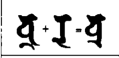	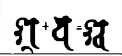	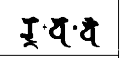
b̲+ra = bra ब्+र = ब्र	ś+ba = śba श्+ब = श्ब	r+ba = rba र्+ब = र्ब
baṁ बं	ban बन्	bana बन
saṁbā संबा	sambā सम्बा	sambā सम्बा

अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ ऌ ॡ ए ऐ ओ औ अं अः
क ख ग घ ङ
च छ ज झ ञ
ट ठ ड ढ ण
त थ द ध न
प फ ब भ म
य र ल ळ व स ष श क्ष त्र ज्ञ

a ā i ī u ū ṛ ṝ ḷ ḹ e ai o au aṁ aḥ
ka kha ga gha ṅa
ca cha ja jha ña
ṭa ṭha ḍa ḍha ṇa
ta tha da dha na
pa pha ba bha ma
ya ra la ḷa va sa ṣa śa kṣa tra jña

Downloaded from http://www.dhamma.digital

ब लिसे स्वर चिना आखः

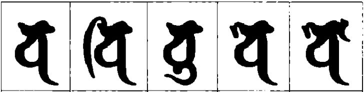

ब ba	बि bi	बु bu	बे be	बो bo

बा bā	bi बी	bū बू	bai बै	bau बौ

baṁ बं	biṁ बिं	buṁ बुं	beṁ बें	bauṁ बौं

ban बँ	bṛ बृ	baḥ बः		b ब्

bla ब्ल	bra ब्र	bya ब्य	bba ब्ब	rba र्ब

Downloaded from http://www.dhamma.digital

अनियमित ‘उ ऊ’ कार:

ru रु	rū रू	ब्रु bru	ब्रू brū	र्ब rba

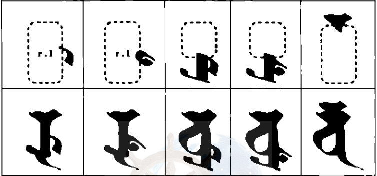

byū ब्यु	byū ब्यू	bu बु	bū बू	hū हू

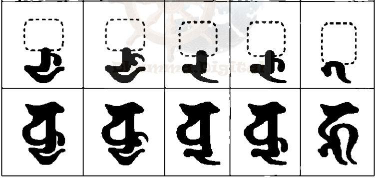

Downloaded from http://www.dhamma.digital

ल्याः (Numeral)

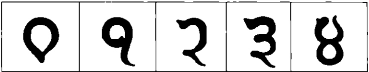				
० 0	१ 1	२ 2	३ 3	४ 4
शून्य śunya	एक eka	द्वि dvi	त्रि tri	चतुर् catur
५ 5	६ 6	७ 7	८ 8	९ 9
पंच paṁca	षष् ṣaṣ	सप्त sapta	अष्ट aṣṭa	नव nava

Downloaded from http://www.dhamma.digital

बौद्ध जन विहार, सुनाकोठी, ललितपुर

Downloaded from http://www.dhamma.digital

भिक्षु धर्मगुप्त महास्थविरया जन्म मां कृष्णमाया अवाले व बौ अष्टनारायण अवालेजुया निम्हम्ह सन्ततिया रूपय् वि.सं. २०२१ वैशाख ११ गते बिहीवार बुन्हु जूगु खः। नेपाःया प्रथम संघनायक पूज्यपाद प्रज्ञानन्द महास्थविरया उपाध्यायत्वय् इस्वी सं. १९७९ जुलाइ ९ स श्री शाक्यसिंह विहारय् रमेश अवाले धर्मगुप्त श्रामणेर जुया बिज्यात। नेपालय् स्कूलया शिक्षाया अतिरिक्त परियत्ति सद्धम्मपालक परीक्षाय् नं उत्तीर्ण याना बुद्धधर्म व पालि सम्बन्धी विशेष अध्ययन नं याना बिज्यात। उच्च शिक्षाया निति थाइलाण्डय् बिज्याना: महाचूलालंकर्ण विश्वविद्यालयय् अध्ययन याना बुद्धशास्त्र पण्डितया उपाधि नं हासिल याना बिज्यात। पूज्यपाद ब्र मगुणाभरण महास्थविरया उपाध्यायत्वय् इस्वी सं. १९८५ मे १८ स बाट थाकेटय् धर्मगुप्त उपसम्पदा जुया भिक्षु जुया बिज्यात। थेरवाद बुद्धशासन प्रचार मदुगु टाइवानय् वसपोलयात पालि त्रिपिटक ब्वंकेत निमन्त्रणा वल। वसपोल अन पालि अध्यापन यायां चिनिया भाय् नं सयेका National Cheng Kong University पाखें History and Philology य् M.A. नं उत्तीर्ण याना बिज्यात। अध्ययन व अध्यापन लिसें पालि व चिनिया भाषां त्रिपिटक ग्रन्थत अनुवाद व सम्पादन याना बिज्यात। उकी मध्ये चिनियाभाषां च्वया बिज्यागु – निर्वाणया मध्यममार्ग, निर्वाणया दक्षिणमार्ग, निर्वाणया उत्तरमार्ग (विशुद्धिमार्गया सार), बुद्धिवादीपिंत बुद्धधर्म आदि मौलिक सफू खः। लिसें Original Dhamma Center त नं स्थापना याना बिज्यात।

वसपोल अमेरिकाया थीथी थासय् नं अभिधम्म व ध्यानसम्बन्धी स्पनेत बिज्यागु जुल। थुकथं वसपोल अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध क्षेत्रय् नां जाम्ह विद्वान खः। थौंकन्हे चीन लगायत थीथी देया विश्वविद्यालयय् वसपोलया कृतित स्नातकोत्तर तगिमय् ब्वंकेगु याः। वसपोल India, Thailand, Burma, Malaysia, Sri Lanka, Korea, Japan, Hong Kong, Macau, Taiwan, China व U.S.A. दे बिज्याये धुकूम्ह खः।

नेपालय् अभिधर्मया प्रचारया क्षेत्रय् अग्रणी जुया बिज्याःम्ह संघमहानायक प्रज्ञानन्द महास्थविरया शिष्य श्रद्धेय धर्मगुप्त महास्थविर छम्ह नेवा मचा जुया नं चिनिया भाषाया बुद्धधर्मया वाङ्मय क्षेत्रय् आधुनिक अर्निको खः। वसपोलया अनुपम योगदानया फलस्वरुप वसपोल बुद्धधर्मया विश्वकोश (*Buddhist Encyclopidic* वा फोच्याउ पाइखः छुयेन शु) या नामं नां जाःम्ह खः। थौं चिनिया भाषं बुद्धधर्मया विषयय् अनुसन्धान यायेमाल धाःसा वसपोलया कृतिं अध्ययन मयायेकं अपूर्ण जुइ। वसपोलया कृतिया निति वेभ साइटस *google* य् स्वये फु।

वसपोलया न्हापांगु नेपाल भाषाया कृति भिम्ह बोधिसत्वपिं खःसा पुग्गलपञ्ञत्ति, अभिधर्मार्थसंग्रह, संगायनपाठ (सं.), संगायनपाठ नेपाल भाषं अनुवाद (प्र.सं.), परियत्ति शिक्षा प्रारम्भिक भाग १, २, ३ (सं.) सफू याना च्यागु प्रकाशित जुलसा त्रिपिटक अनुवाद मण्डलया निर्देशकय् च्वना वसपोल धर्मगुप्त महास्थविरं अभिधर्मपिटकया धातुकथा अनुवाद क्वचायका त्रिपिटकया दकले आपा पृष्ठ दुगु पट्ठान ग्रन्थ नं अनुवाद याना बिज्याये धुंकल। थौंकन्हे वसपोल अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया उपाध्यक्ष, लुम्बिनी थेरवाद बुद्धिष्ट आकेदेमिया महासचिव व नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाया सहशिक्षाध्यक्ष खः।

'धातुविभङ्गक प्रेतया खँ' पालिभाषा सयेकीपिंत बुगु सफू अत्यन्त उपयोगी जू।

Downloaded from http://www.dhamma.digital